

Thesavrvs|| Locorum|| Commvnivm|| Jvrisprvdentiaē

Barbosa, Agostinho

Lipsiæ, 1697

Cap. LX. De Conditione. vide Dies.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-80071](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-80071)

Ratio: quia ex pacto legitimo vi legis inducitur obligatio civilis, adeoque inde ex lege novâ datur actio, quæ cum speciatim expressa non sit, merito dicitur conditio ex lege. *Conf. Hahn, ad Wesembec, eod. n. 4. Exempla pactorum legitimorum recensent DD. ad tit. ff. de pact.*

CAP. LII.

De Conditione ob turpem causam.

Quoties nulla dantis est turpitudine, toties id, quod ob turpem causam datum est, repetitur.

Ratio: quia si etiam adesset dantis turpitudine, ipse in delicto foret, adeoque alium ejusdem delicti nomine convenire haud posset.

Exemplum: ita si quis amore justitiæ alteri quid dederit, ne furtum faceret, aut alteri injuriam inferret, repeti illud potest *l. 2. pr. ff. de condit. ob turp. caus.* contra merces meretrici data repeti nequit, quia sic adest utriusque turpitudine, quod tamen secundum mores seculi sui negat Ulpianus *l. 4. §. 3. ff. eod.*

CAP. LIX.

De Conditione fine Causâ.

Quoties res mea sine causâ ad alterum pervenit, toties eandem mihi restitui justum æquumve est. *l. si & me & Titium 32. ff. de reb. cred.*

Ratio: ne alioquin alter ex damno & jacturâ meâ locupletetur, contra *l. 106. ff. de R. J.*

Exemplum est in *d. l. si & me & Titium*, item si quis bonâ fide impensas fecerit in rem alienam eamque non amplius possideat, impensæ tamen ipsi ex æquitate sunt restituendæ.

CAP. LX.

De Conditione.

vide Dies.

Axioma I.

Conditio illa propriè dicitur, quæ ab initio & ante perfectionem actus requirit implementum. *l. siiosam. 42. de condit. & dem.* & ideo ante implementum non oritur, *l. cedere 213. ff. de V. S. Vult. inter Consil. Marp. consil. 21. vol. 3. num. 82.* quod non est in modo: In eo enim post contractum demum completum & perfectum, quid impleri debet, *l. Mevia. 44. de manum. test. l. demonstratio 17. §. fin. & in l. quibus diebus 40. §. Thermus 5. de cond. & demonstr. Ruin. consil. 26. n. 8. vol. 2. Cravett. consil. 59. n. 1. vol. 1.*

Limita, hoc verum quoad conditiones suspensivas, quæ non inducunt perfectum contractum. *l. 2. §. 2. pro empt.* non quoad resolutivas, quæ perfectum contractum nihilominus inducunt. *d. l. 2. §. 4. pro empt.*

II.

Quousque heredis institutio est voluntatis, eousque conditio qualiscunque adjici potest.

Ratio: quia eousque liberum est testatori facere heredem vel non.

Exempl. ita igitur extraneus sub quâcunque conditione potest heres scribi, etiam filius hodie quoad ea, quæ excedunt legitimam, Brunnem. *ad l. 4. ff. de hered. instit. n. 3.*

Limita: nisi conditio fuerit captatoria.

III.

Quousque heredis institutio est necessitatis, eousque nulla conditio adjici potest.

Ratio: quia eousque voluntas testatoris per leges restricta.

Exemplum: ita ergo cum liberi quoad legitimam necessariò sint instituendi, omnis hic rejicitur conditio. *arg. l. quoniam 32. C. de inoff. Testam.*

Amplia: ut ne quidem talis conditio adjici possit, quæ faciliè impleri potest, quia impedit transmissionem in heredes. Brunnem. *ad l. 4. ff. de hered. instit.*

IV.

Quoties conditio arbitrio alicujus uxorem ducendi refertur ad patrem, toties valida: quoties verò ad extraneum, toties est invalida. *l. 72. §. 4. ff. de Condit. & Demonstr.*

Ratio: quia priori casu arbitrium patris jam tum de jure sequi tenetur filius; at in casu posteriori libertas matrimonii impeditur.

Limita: ut propterea aliud sit de conditione, quâ quis consilio alicujus nuptias inire jubetur; cum consilium audire sufficiat, sequi autem nemo teneatur. *Zæf. ad ff. de Condit. & dem. n. 13.*

V.

Conditiones & qualitates non possunt de casu ad casum, multo minus vero personam trahi. *l. centesimis 46. §. penult. de V. O. nec conservandæ agnationis gratia extendi debet fideicommissum ultra terminos à testatore præscriptos. Nov. 159. cap. nos igitur. 1. Matth. Layman. conf. feud. in caus. Honold. n. 358.*

VI.

Positi in conditione non sunt positi in dispositione, i. e. institutione. *l. Gallus 29. §. idem credendum 2. & §. in omnibus 10. de lib. & postum. Cujac. ad l. 85. de hered. instit. in respons. Scævola. pag. 256. C. A. de condit. & dem. thes. 29. num. 2.* declarationem hujus Regulæ vide *ap. Lovet. lit. C. arrest. 46.* aliud in contractibus. vide *respons. Hessel-Darmstadt contra Hessel. & Moller. 5. semestr. 4. 9. per l. 1. C. de pact. Phil. Richter. ad l. alb. C. de Edict. Div. Hadr. toll. n. 73. & seq.*

VII.

Conditionis adjectio non obstat, quo minus rei sub conditione datæ dominium transferatur. *l. dotis fructum 7. §. ult. cum seq. l. 9. §. 1. de jur. dot. l. 1. §. 1. de usuc. pro dot. l. sub conditione 16. de solut. Quippe cum nulla conditio impediat principium essentiae contractus. post Tiraquel. Wesembec. in Comment. de cond. ob caus. dat. num. 42.*

VIII.

Sub conditione relictum, sub contraria censeatur non datum. *l. si legatum 10. l. legata inutiliter 14. de adm. legat. l. quod pure 6. in pr. quando dies leg. test. l. 2. & ibi gloss. in verb. conditionalis. ff. de in diem addit. Fort. inter Consil. Marpurg. consil. 15. n. 114. vol. 1. Bocet. de invest. feud. c. 5. num. 19.*

IX. Con-

IX.

Conditione semel impleta non amplius est querendum. *l. cum uxori 4. C. quando dies leg. ced. Bald. in l. ult. C. de hered. institut. Cravert. consil. 161. n. 6. Vult. consil. 31. vol. 1. n. 42.*

Ratio: quia conditio deficit quoque & causa; deficiente itaque conditione deficit quoque & causa, neque subsistit obligatio. *Felin. in c. si cautio. n. 16. de fid. instr. Gail. lib. 2. observ. 132. n. 4.* Et actum reducit ad non actum. *l. proinde 8. ff. si cert. per.* Condicio enim & causa finalis in idem recidunt. *Wesemb. consil. 16. n. 5. Gail. 2. obs. 132. n. 4. Vult. inter Consil. Marpurg. consil. 15. n. 284. vol. 1.*

X.

Condicio habetur pro impleta, cum per eum, ad quem spectabat, steterit, quo minus impleretur. *l. hac venditio 7. ff. de contrab. empt. l. jure civili 24. de cond. & dem. Dec. in l. 1. n. 5. C. de instit. & substit. Grammat. decif. Neapol. 102. n. 108. Ruin. consil. 166. n. 12. lib. 3.*

XI.

Condicio, quæ semel evanuit, amplius non reviviscit. *l. cum uxori 4. ubi Dd. C. quando dies leg. ced. Castr. consil. 97. n. 3. vol. 2. Bertazol. 2. consil. decif. consil. 69. n. 11.*

XII.

Conditiones plures unius loco habentur & omnibus parendum. *l. si pædi plures 5. ff. de condit. instit. l. cedere 213. ibi: ubi sub conditione ff. de V. S. l. qui heredi 44. ff. de condit. & dem. l. cum quærebatur 13. ff. judicatum solvi l. si quis in 63. ff. de V. O. Unde Capra consil. 72. n. 12. incip. cum visio, inducit hoc ad legatum sub pluribus conditionibus uxori relictum, veluti si & quoad honeste vixerit, viduaque permanferit atque in domo mariti testatoris habitaverit, quod nimirum legatum ei non debeatur, nisi omnes conditiones adimpleverit. *d. l. si heredis. quod intellige procedere, si conjunctim data sunt, (seus enim si disjunctim,) tunc enim cuilibet parendum erit, Gail. lib. 1. de PP. cap. 7. n. 21. adeoque quoties plures Conditiones copulativè adjiunguntur, toties omnes sunt implendæ. n. Instit. de hered. instit. modò omnes fuerint validæ; si enim una invalida, validas implere sufficit, ne utile per inutile vicietur. Quoties autem plures conditiones disjunctivè adjiunguntur, toties unam impleri sufficit, quia in alternativis alternam implere satis est. *C. 70. de R. J. in 6. nisi testatorem, aliud voluisse aliunde satis constet. cujus Exemplum est in l. 6. C. de instit. substit. & l. 38. ff. de hered. instit. Conf. Manz. de testam. valid. & invalid. Tit. 7. q. 8. n. 6. seqq.***

XIII.

Quæcumque conditio ab ipso herede vivo non impletur, ea ab ejus successore impleri non potest. *l. 109. ff. de cond. & dem. ubi exemplum.*

Limita, ut non procedat in contractibus vel actibus inter vivos, ubi spes conditionis ad heredes transit. *Conf. L. veteris 13. C. de contr. & committ. stipul.*

XIV.

Quoties implementum conditionis impeditur casu fortuito, toties evanescit institutio heredis.

Ratio: quia Testator videtur etiam ad hunc casum respexisse, ejus igitur voluntas potissimum hic erit spectanda. Exemplum est in *l. 4. C. de Conditionibus inserti.*

Limita (1.) nisi casus fortuitus contigisset vivo testatore *l. 8. §. 7. ff. de condit. instit.* (2.) nisi implementum conditionis impediatur facto tertii. de quò *Ax. seq.*

XV.

Quoties implementum conditionis impeditur facto tertii, in ejus personâ est implenda, toties conditio habetur pro impleta, *arg. l. 31. ff. de cond. & demonst.*

Ratio: quia sic non stat per alterum, quo minus impleat conditionem; ita igitur conditio, si Meviam duxerit, habetur pro impleta, si Mevia noluerit.

Amplia: ut procedat, etiam si tertius postea paratus sit, non impedire implementum conditionis, v. g. si jam Mevia consentiat, nam adhuc habetur pro impleta. *Zœf. ad ff. de cond. & dem. num. 31.*

XVI.

Quoties impedimentum provenit ex facto illius, cui quid faciendum, toties dicitur non stare per alterum, quo minus faciat. *vid. l. 31. ff. de cond. & dem. & c. 66. de R. J. in 6.*

Ratio: quia sic alterius nulla culpa, vel potestas, quippe qui libenter impleat conditionem, nisi alius hoc suo facto impediret. Exemplum est in *l. 23. ff. de condit. instit.*

Limita, ut procedat, modò impedimentum inde ortum, quia ille, cui quid faciendum, admittere illud non vult, tunc enim conditio habetur pro impleta, secus si non possit.

XVII.

Condicio dividua, conjuncta individua totam conditionem individua facit. *l. si ita fuerit 13. in pr. ff. de manum. rest. Socio. consil. 107. n. 12. vol. 4. incip. visa sententia. Gail. de pignori. c. 20. num. ult.*

XVIII.

Condicio impossibilis in ultimis voluntatibus non vitiat dispositionem, sed ipsa vitatur. *l. 12. l. de hered. instit. quod regulariter quidem procedit, quanquam si conditio impossibilis possit per equipollens adimpleri. l. hujusmodi 84. §. si ita 7. ff. de legat. 1. hoc est, quando conditio non possit adimpleri eo modo, quo testator voluit, sufficiat impleri per modum similem. l. legatum 16. ff. de usufr. leg. Gail. 2. obs. 4. n. 16.*

XIX.

Quoties sub conditione impossibili heredi adscripta legatum relictum, toties illud viciotum. *l. 1. ff. de his, quæ pæna caus. quoties verò ipsi legatario conditio impossibilis adscripta, toties legatum simpliciter valet, ac si conditio non esset adscripta.*

Ratio: quia priori casu non stat per heredem, quo minus impleat, & cum impossibilis sit ei conditio, pænam certè non merebitur, quippe qui non peccavit.

In casu autem posteriori non stat per legatarium, sed per turpitudinem seu rerum naturam, quo minus talem Conditionem implere possit.

Cum igitur Legatario hoc casu nihil possit imputari, puniri quoque non debet.

XX.

Quoties conditio est iterabilis, toties demum post mortem Testatoris est implenda. l. 2. ff. de Cond. & dem.

Ratio: quia quis mortuo Testatore demum scire videtur conditionem, cum eoque sit ambulatoria hominis voluntas; scientia autem Conditionis requiritur, ut quis Conditioni parvisse dicatur. l. 2. in fin. ff. de condit. & dem. Exemplum est in conditione, si decem dederit, si capitulum ascenderit.

XXI.

Quoties conditio non est iterabilis, toties seu ante, seu post mortem testatoris impleta fuerit, nihil interest. l. 10. pr. ff. de cond. & demonstr. quia qui sic testatus est, impleri solummodo conditionem voluit, non satis egi, quando. d. l. 10. præmissis cum reiteratio hoc casu non sit in potestate legatarii d. l. 10.

Exemplum est in conditione, si Mevian duxerit, aliud est in l. 7. C. de instit. & substit.

XXII.

Conditionis adjectio cum sit res facti, probari debet. Menoch. 4. pr. sumpt. 175. n. 3. & 4. Mascard. de probat. conclus. 733. per tot. Unde conditionis implementum probari debet, per eum, qui se in dispositione conditionalis fundat. l. hoc jure 10. de V. O. l. ita stipulatus 115. §. 2. eod. Bart. in l. si quidem. n. 5. 4. de except. Farin. 1. consil. 104. num. 11.

XXIII.

In conditionibus attenditur prima existentia & non successus. l. si quis heredem. 7. C. de instit. & substit. Bald. in l. cum precibus n. 6. C. de impub. substit. Rol. à Vall. in mlt. de luer. dot. q. 51. n. 1. Paris. consil. 32. n. 1. lib. 2. Chassan. consil. 53. n. 6. Gylman. contr. p. 213. vot. 7. n. 5.

XXIV.

Conditionis hæc est natura, ut retrahatur. l. si filius 78. de V. O. quod obtinet, quando à casu pendet, secus cum à potestate contrahentium. l. potior. 11. & ibi Bart. ff. qui potior. in pign. l. si servus 18. §. ult. de stipul. serv. Fach. 1. contr. 94. Gail. 2. obs. 2. n. 1. Hartm. Piss. 1. q. 4. num. 9.

XXV.

Conditio formam non levem inducit, qua omissa dispositio non fortitur effectum, l. qui heredi 44. l. Marcius 55. ff. de condit. & demonstr. Tiraq. de retractu. tit. 2. §. 2. gloss. 1. n. 3. & 4. Menoch. consil. 60. n. 48. & consil. 69. n. 72. Garc. Gironda de explicat. privileg. & exempt. n. 667. Cald. Pereira de potest. eligendi, cap. 2. n. 16. & cap. 4. num. 30. Gutier. pract. lib. 1. quest. 17. num. 11. Sanch. de Matrimon. lib. 3. disput. 5. num. 2. Rot. decis. 315. num. 3. apud Farin. p. 1. recent. Grat. consil. 12. num. 22. vol. 2. Paris. consil. 97. num. 86. lib. 1. Card. Tusch. pract. concl. tom. 2. lit. C. concl. 483. n. 8. Honded. consil. 60. n. 26. Franc. Becc.

consil. 39. num. 19. & consil. 58. n. 18. Carol. de Crass. de except. ad mater stat. exclud. omnes except. 35. n. 5. Nicol. Intrig. decis. 21. n. 2. lib. 1.

XXVI.

Conditio nihil ponit inesse, & ideo actus conditionalis non valet, nisi existente conditione, l. si quis sub condicione 8. ff. si quis omitt. caus. l. cedere. 213. ff. de V. S. l. si quis fundum 37. ff. de contrab. empt. l. ex factis 35. de hered. instit. Afflict. decis. 355. n. 4. Cephal. consil. 56. n. 11. & seq. Rol. à Vall. consil. 58. n. 14. & seq. lib. 3. ubi quod paria sunt nihil fieri, vel fieri sub conditione, quæ non purificetur. Rom. consil. 421. Hic Matthæus. n. 2. ubi extendit tam in conditione affirmativa, quam negativa, Alex. consil. 145. lib. 2. & consil. 42. & 46. lib. 7. ubi quod procedit tam in conditione expressa, quam tacita, Bald. consil. 478. lib. 1. ubi quod deficiente conditione deficit conditionatum, Mench. quest. illust. cap. 55. n. 6. Surd. de aliment. tit. 9. q. 29. à n. 13. & decis. 209. n. 1. & consil. 38. n. 24. & consil. 298. n. 1. & consil. 322. num. 26. & consil. 423. n. 18. Card. Tusch. d. tom. 2. lit. C. concl. 593. à princip. Mar. Antonin. var. resolut. lib. 1. resolut. 56. n. 3. & resolut. 88. n. 4. Francisc. Molin. de brachio seculari. cap. 18. n. 14. Brunor. à Sole in locis communib. verb. conditio 3. ubi quod in conditione positum non est in dispositione, Flamin. de resignat. lib. 1. q. 14. n. 9. ubi quod actus habetur, ac si non esset factus non purificata conditione. Intrig. d. decis. 21. n. 4. lib. 1. Joan. Maria. Novar. quest. forens. lib. 1. q. 27. n. 4. Unde quotiens aliquid dicitur, vel constituitur sub conditione, si ea conditio non existat, conditioni locus non est l. 1. vers. hujus rei, de offic. ejus cui mand. est Jurisd. l. 8. §. si ignorantes. 7. ff. mand. l. 1. de Reg. Caton. Unde Dd. dicunt, si conditionalis dispositio affirmat conditione cedente, ea deficiente negat. Ang. consil. 373. col. penult. Cravett. consil. 344. n. 4. Bocet. de investit. feud. cap. 5. n. 19.]

XXVII.

CONDITIO debet impleri in forma specifica, l. qui heredi 44. & §. seq. l. Marcius 55. ff. de condit. & demonstr. Bald. consil. 437. in princ. lib. 5. Oldrad. consil. 244. n. 3. vers. respondetur. Angel. consil. 373. Visi instrumentis. n. 2. vers. in contrarium. Exemplo leganti rem declarat. Hartm. Pistor. 2. qq. 25. num. ult. pag. m. 555. latè Gail. 2. observ. 2. num. 3. & obs. 132. num. 3. Cravett. consil. 796. n. 5. ubi quod in voluntate

luntariis, & contra piam causam conditio adimplenda est in forma specifica, & non sufficit implementum per aequipollens, Menoch. *conf. 1. num. 410. & conf. 35. à num. 4.* Bruno à Sole in *locis communib. verb. conditio* 5. Surd. *decis. 209. n. 3. & de aliment. tit. 5. quest. 3. num. 16.* ubi quod non debet impleri per aequipollens, Flamin. *d. l. 1. quest. 3. num. 15.* Cardos. in *praxi judic. verb. conditio. num. 3.* Valasc. *consil. 82. num. 11. vers. præterea.* Marian. Anton. *var. resolut. lib. 1. resolut. 56. n. 2.* Ceval. *commun. contra communes. tom. 4. quest. 900. num. 56.* Card. Tusch. *d. tom. 2. lit. C. conclus. 595. à princip.* Castill. *controverf. p. 2. lib. 5. c. 119. num. 6.* Joan. Maria. Novar. *quest. forens. lib. 1. quest. 40. n. 4.* Vincent. Fular. *de substit. quest. 246. n. 16.* Carol. de Crass. *d. except. 33. n. 17. & 59.* ubi addit conditionem necessariam per aequipollens impleri posse. [text. in *l. si deicom. 11. §. si cui. ff. de leg. 3. & l. mulier 20. §. 1. de condit. institut.* maxime si disponentis voluntati per aequipollens æque ac ipsam formam specificam satisfieri possit. Marc. Mantua. *singul. 121. vers. ad secundum.*] Et non purificata conditione, ac si non esset factus, habetur actus. Surd. *conf. 157. n. 7. & conf. 236. n. 36.* Joan. Marian. Novar. *d. lib. 1. quest. 40. n. 2.* Castill. *d. cap. 119. n. 5. cum seqq.* Intrigl. *decis. 21. n. 5. lib. 1. Cassanat. consil. 2. n. 28. & seq. Joann. Anton. Mangil. de imputat. quest. 62. n. 19. & q. 77. num. 51.* Paria enim sunt nihil fieri, aut sub conditione fieri, quæ purificata non fuerit. Surd. *conf. 371. num. 69. c. 70. plures, de quibus Castill. d. cap. 119. n. 1.*

Limita, quando conditio non stat per implere debentem, seu devenit ad actum impossibilem, implendi sine culpa implere debentis, *vid. supr. Ax. 6.* Cuman. *consil. 38. circa fin.* Angel. *conf. 301. Factum tale. n. 3.* Cardin. Tusch. *conclus. 595. n. 32. cum seqq.* Cardos. *d. verb. conditio. num. 7.* Rot. *decis. 439. n. 3. & 6. apud Farin. p. 1. recent. Thom. Doct. consil. 93. n. 4.* Mari. Agnifol. *consil. 2. num. 19. Vivi decis. 383. num. 1.* Carol. de Crass. *d. except. 33. n. 12.* Conditio enim habetur pro impleta, cum non stat per eum, qui illam adimplere debet, *l. iure civili. 24. de condit. & demonstr. l. inter & l. seq. C. eod. tit.* Surd. *consil. 374. n. 7. Gonzal. ad Reg. 8. Cancel. §. 3. proem. n. 38.* Joan. Maria. Novar. *d. lib. 1. quest. 40. n. 7.* Carol. de Crass. *de except. 33. n. 24.*

[Limita 2. quando conditio non possit adimpleri formaliter, prout testator vo-

luit: tunc enim sufficit virtualiter & in effectu impleri quantum ad mentem testatoris & causam finalem. per text. in *l. huiusmodi. 84. §. si ita 7. ff. de leg. 1. Gail. 2. obs. 4. n. 16.*]

XXIIX.

CONDITIO frustra expectatur, cujus eventus nihil debet operari, *l. si quis ita scripserit 33. ff. de hered. instit. l. cum heres 52. §. fin. ff. de acquirend. hered. Ant. Gom. var. tom. 1. cap. 2. n. 12. prope fin. & cap. 10. n. 17. in fin.*

XXIX.

CONDITIONE deficiente, contractus celebratus censetur resolutus ab ipso initio, *l. necessario 8. §. 1. ff. de peric. & commodo rei vendit. l. pecuniam 36. ubi Alex. n. 4. ff. de reb. cred. si certum pet. Menoch. conf. 134. n. 30. & 31. & conf. 139. & seq. & conf. 322. n. 39.* Tiraq. in *l. si unquam 8. verb. revertatur. n. 277. C. de revocand. donat.* ubi quod defectus conditionis habet oculos retrò ad tempus dispositionis. Surd. *de aliment. tit. 9. quest. 4. n. 23.* Flamin. *de resign. benefic. tom. 1. lib. 1. quest. 3. num. 27.*

XXX.

CONDITIONE pendente actus non dicitur perfectus, suspendit enim conditio actum in effectum, vel eventum conditionis, *l. cedere diem 213. ff. de verb. signif. Menoch. consil. 63. à n. 18.* Surd. *consil. 186. n. 12. & consil. 238. n. 7. & consil. 208. n. 11.* Joan. Marian. Novar. *d. lib. 1. qu. 17. n. 5.* Castill. *d. lib. 5. p. 2. cap. 119. n. 7.* Intrigl. *d. decis. 21. n. 6.* adeò ut pro imperfecto pendente conditione habeatur. Menoch. *consil. 88. num. 9.* nec præsumuntur impleta nisi probentur, Castrenf. Alex. & Dd. *ad l. item quia ff. de pact.* Unde instrumentum guarentigiatum non habere executionem paratam, nisi liquidata conditione, tradunt Alex. in *d. l. item quia de pact.* Bald. in *l. 2. Cod. de Execut. rei jud. Wesembec. 1. consil. 14. num. 91.*

XXXI.

Quoties versamur in materiâ ultimarum voluntatum, toties conditio turpis & impossibilis habetur pro non adjectâ, *§. 10. Instit. de hered. institut.* Quoties verò versamur in materiâ contractuum, toties conditio turpis & impossibilis actum vitiat, *§. 10. Instit. de inutil. stipul.*

Ratio differentia, quia cum in contractibus utriusque requiratur voluntas, sibi imputet alter, quod talem conditionem admiserit *arg. l. veteribus. 39. de pact.* In testamentis verò ille, cui injuncta est talis conditio, impedire eam non potuit, cum testamenta dependeant ex solâ voluntate testatoris.

Exem-

Exempla prioris sunt in l. 6. ff. de condit. Instit. l. 45. ff. de hered. Inst. posterioris in d. §. 10. Inst. de iuril. Stipul.

Limita casum priorem: nisi sit conditio per accidens impossibilis, quam difficilem vocant Dd. quæ etiam ultimas voluntates vitiat. arg. l. 4. §. 1. ff. de statu liberis. utpote si quis pauperem heredem instituerit sub conditione, ut solvat Ecclesiæ mille.

CAP. LXI.

De Confessione.

vid. infra delatio.

Axioma I.

Confessio judicialis semper præjudicat confidenti, ac revocari sine iusta causâ non potest inducitque expressam renunciationem, quod in confessione extrajudiciali non est. l. 5. C. de jur. & fact. ignor. Brunnem. ad l. 14. C. de omni agro deserto.

II.

Confessio extrajudicialis geminata idem operator, quod judicialis, Bart. in l. cum scimus 22. Cod. de Agricolt. & cens. Paul. Castr. in l. Publica. §. Titius ff. de posit. Felin. in cap. de hoc n. 3. de Simon. Regner. Sixtin. inter Consil. Marpurg. volum. 1. consil. 11. n. 87. Bertazol. lib. 1. consil. decif. 42. n. 2. Everhard. in loc. à vi geminat. n. 15. Petr. de Prolomais ad l. admonendi n. 110. de jur. jurand.

III.

Confessio est interpretanda secundum mentem confidentis. l. si quis intentione 66. ff. de iudic. Alciat. in tract. de præsumpt. p. 3. præsumpt. 35. n. 10. Bertazol. 1. consil. decif. consil. n. 53. Etque instar instrumenti. Bald. ad l. fin. quasi. 3. C. de edict. D. Adr. toll. ideoque quod non cantat, nostrum quoque non erit supplere vel addere, sed pro omisso & non confesso habere. l. ad probationem 21. Cod. de probat. Gædd. inter Consil. Marp. consil. 28. volum. 2. n. 62.

IV.

Confessio acceptari debet cum omnibus suis qualitatibus, nec potest pro parte scindi vel dividi, Bart. & Bald. in l. siquidem C. de except. Bald. in l. Gallus §. quidam ff. de liber. & possib. Ludov. Gomez. ad §. item si quis. Institut. de Act. n. 17. Roman. consil. 167. q. 1. 2. Bart. Veronenf. in suo tract. concl. cautel. 86. & 226. sed aut tota acceptanda aut tota rejicienda. Bart. in l. Aurelius. §. item ff. de liber. legat. Gribald. in thes. commun. opin. verb. confessio. n. 7. Quod accipe verum esse in directo connexis capitibus, non etiam in iis, quæ quandam separationem admittunt, & separata ac diversa facta factorumque qualitates separatas respiciunt. Bart. in l. unic. C. de confess. Hyppol. de Man. sing. 185. Felin. in cap. auditis. xiv. de præscript. Bald. in l. siquidem in 2. notab. C. de transact. Gædd. inter Consil. Marp. consil. 28. volum. 2. num. 77. Lanfranc. de Orian. in prax. c. 17. n. 14.

V.

Confessionem unius cedere damno alterius absurdum est. l. Seja Mancipia. 28. ff. ad SC. Vel-

lej. l. Quintus 48. ff. mand. l. si quis in gravi 3. §. 1. ad SC. Syllan. Vult. inter Consil. Marpurg. consil. 30. n. 150. vol. 2.

Amplia, quod hoc non tantum quoad personas procedat, sed etiam quoad actiones: sic confessio unius facti, vel causæ, non inducit facti, vel causæ alterius confessionem, Bald. in l. is, qui reus, vers. deinde. C. de probat. Gædd. consil. 28. num. 61.

VI.

Confessio dubia interpretari debet in bonam partem & ad favorem confidentis, Bald. in l. 1. n. 23. vers. primo casu. C. de confess. Claud. Seyfel in repet. l. ut vim. num. 113. ff. de iustit. & jur. ubi hanc regulam exemplis bene declarat. Farin. in sua præf. crimin. p. 2. tit. de reo confess. & convict. q. 81. c. 1. Ubi Regulam tribus modis limitat & declarat: 1. ut procedat in foro fori, secus in foro poli. 2. ut non procedat in homine malæ famæ. 3. ut non procedat in iis, quæ de se mala & prohibita sunt. Nam his omnibus casibus dubia confessio in deteriorem partem & contra confidentem interpretanda, Farin. i. decif. 63. n. 3. & in addit. lit. A.

VII.

Confessus habetur pro iudicato. l. 1. ff. de confess. cum de confessis nulla sint partes iudicis, nisi ut condemnet, sunt verba text. l. proinde 25. §. 2. ad L. Aquil. etiam si falso confessus sit. l. 1. l. 3. & l. 7. de confess. quæ regulæ sese mutuo collidere videntur & vertere, adeo ut Zas. in l. 6. §. ult. dict. tit. fateatur se salebra hædere nec nodum expedire posse. Itaque Bach. 1. disput. 4. thes. 1. D. distinguit, an quis confiteatur apud iudicem pedaneum seu in iudicio post litem contestatam, an verò apud Magistratum in iure ante litem contestationem, ut priori casu condemnatio sequatur, posteriori vero nulla, sed confessus pro iudicato sit, & parata executio detur per actionem ex confesso, in qua ad instar actionis rei iudicatur. l. 56. ff. de re iudic. non hoc an debeat, sed an confessus sit, quæritur, eoque licet adversarius probare velit, falsam confessionem fuisse, condemnatio tamen sequatur ex actione de confesso. l. 3. 4. 5. 6. 7. de confess. Unde Hartman. Pist. obs. 34. pr. ait, confessionem sufficere ad condemnandum aliquem de eo, quod fuerat confessus. can. 1. & seqq. caus. 2. q. 1. can. Lotharius 4. caus. 31. q. 2. Non sufficere autem ad puniendum seu poenam infligendam. l. 1. §. Dixit 17. ff. de quest. nisi sit spontanea & verosimilis. Carpz. Part. 4. constit. 33. de fin. XI. n. 12. vel religio iudicis aliis probationibus instructa fuerit. l. 1. §. 17. ff. de quest. nec enim mori forte cupienti fides habenda est. Gödelmann. lib. 3. de Magis. cap. 7. n. 13. & seqq.

VIII.

Confessio ficta non plus operari potest, quam vera. Bald. in l. 2. §. quod si Actor in fin. C. de iuram. propter calum. Farin. i. consil. 28. n. 1.

IX.

Confessio in una instantia facit fidem inter easdem personas in alia instantia, nulla habita distinctione an tendat ad eundem vel ad alium finem. Cancher. decif. Pedem. n. 40. & decif. 107. n. 1.